

T.C.

TİCARET BAKANLIĞI

Gümrükler Genel Müdürlüğü

Sayı :E-85593407-502.02-

Konu :Gözetim Uygulaması - Kayıt Belgesi

03.04.2022 / 73264340

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi: a) 04.01.2002 tarihli, **70665461 sayılı** dağıtımli yazınız.

b)15.02.2022 tarihli, **71922495 sayılı** dağıtımli yazımız.

c) 23.02.2022 tarihli, **72160060 sayılı** dağıtımli yazımız.

İlgi (a) `da kayıtlı yazımızda; Bakanlığımız aleyhine Danıştay 7. Dairesinin **E:2021/1268** sayılı dosyasında açılan davada verilen 21.09.2021 tarihli karar ile, **2019/1 sayılı** "Kıymet Kriterli Gözetim Uygulaması" konulu Genelge`nin 3 üncü maddesini değiştiren 31.03.2021 tarihli 2021/13 sayılı Genelge`nin yürütmesinin durdurulmasına karar verildiği,

İlgi (b) `de kayıtlı yazımızda; **2021/13 sayılı** Genelgenin yürütmesinin durdurulması kararına istinaden 2019/1 sayılı Genelgenin değişiklikten önceki (mülga) 3 üncü maddesine göre işlem yapılamayacağı, söz konusu yargı kararının uygulanmasını etkisiz hale getirmemek kaydıyla, 2019/1 sayılı Genelgenin 3 üncü maddesi dışındaki maddelerine ilişkin bir yargı kararı bulunmaması hasebiyle, anılan Genelge`nin 1 inci ve 2 nci maddeleri kapsamlarına giren başkaca somut olaylara uygulanabileceği,

İlgi (c) `de kayıtlı yazımızda ise; söz konusu yürütmenin durdurulması kararı uyarınca 2019/1 sayılı Genelgenin 3 üncü maddesine göre ceza kararı düzenlenmemesi, düzenlenmiş ve henüz tebliğ edilmemiş cezaların iptal edilmesi, tebliğ edilmekle birlikte itiraz yoluna başvurulmuş ceza kararlarına ilişkin itirazların kabul edilmesi, mahkemeye intikal eden uyuşmazlıklarda yargı kararının beklenilmesi ve bu kararlar çerçevesinde işlem yapılması, kesinleşmiş bulunan ceza kararları ile ilgili tahsil işlemlerinin ise ilgili mevzuatına göre devam edeceği duyurulmuştur.

Muhtelif gümrük idarelerinden Genel Müdürlüğümüze intikal eden yazılarda özetle; 2021/13 sayılı Genelge`nin yürütmesinin durdurulması kararından bahisle, 2020/9 sayılı İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ ile bazı eşya grupları için gözetim uygulamasının mevcut bulunduğu, uygulamanın yükümlünün kayıt belgesini temin ederek gümrük idaresine tevsik etmesi şeklinde devam ettiği, yükümlüsünce kayıt belgesinden kaynaklı yurt dışı gidere tekabül eden gümrük vergilerinin iadesi için yargı yoluna gidilip geri verme işlemi gerçekleşmesi sonrasında, **2016/9 sayılı** Genelge hükümlerine göre öncelikle Gümrük Yönetmeliği'nin 181 inci maddesi, müteakiben Gümrük Kanunu'nun 235/1-c ve akabinde 235/4-c maddesi hükümleri gereğince ceza kararı tanzim edilip/edilmeyeceği ile Danıştay tarafından verilen bahse konu yürütmenin durdurulması kararının kayıt belgesine tabi eşya için uygulanıp/uygulanmayacağına dair görüş talebinde bulunulmuştur.

Tereddüt edilen hususlar Genel Müdürlüğümüz görüşleriyle birlikte 10.03.2022 tarihli, 72656804 sayılı yazımız ile Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü`nden sual edilmiş olup; adigeçen Genel Müdürlükten alınan bir örneği ekli 18.03.2022 tarihli, 72957948 sayılı yazıda özetle; Danıştay Yedinci Dairesinin 21.09.2021 tarihli, E.2021/1268 sayılı yürütmenin durdurulması kararının gerekçesi göz önünde bulundurulduğunda, kayıt belgesine tabi eşyaların da bu kapsamda değerlendirilmesinin uygun olacağı mütalaa edilmiş, maddi ve hukuki tespitler çerçevesinde yapılan değerlendirme sonucunda, 31.03.2021 tarihli ve 2021/13 sayılı Genelge`nin yürütmesinin durdurulması kararının, kayıt belgesine tabi eşyalar için de dikkate alınması ve gümrük beyannamesinin tescilinde kayıt belgesi ile uyumlu kıymet üzerinden vergilerin ödenmesini müteakip yapılan geri verme başvurusunun reddi işlemine karşı açılan davanın idareimiz aleyhine sonuçlanması durumunda Kanunun **235 inci** maddesi çerçevesinde işlem tesis edilemeyeceği yönündeki Genel Müdürlüğümüz görüşlerine iştirak edildiği ifade edilmiştir.

Bu çerçevede; kayıt belgesine tabi eşya ithalatlarda, hakkında yürütmenin durdurulması kararı verilen 2019/1 sayılı Genelge`nin 3 üncü maddesi kapsamında işlem tesisi halinde ilgi (c) `de kayıtlı dağıtımli yazımız doğrultusunda işlem yapılması gerekmektedir. Bilgi ve buna göre gereğini rica ederim.

Mustafa GÜMÜŞ

Genel Müdür

EK: 1 adet yazı

DAĞITIM:

Tüm Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlükleri`ne

T.C.

TİCARET BAKANLIĞI

Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı:E-27299683-045.02[HYS390767]-

Konu:Gözetim Uygulaması - Kayıt Belgesi

18.03.2022 / 72957948

GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi: a) 18.01.2022 tarihli ve E-85593407-165.99-70987073 sayılı yazınız.

b) 11.02.2022 tarihli ve E-27299683-045.02[HYS30767]-71884649 sayılı yazımız.

c) 10.03.2022 tarihli ve E-85593407-502.02-00072656804 sayılı yazınız.

İlgi (c) yazınızda özetle; CT Global Çözüm Ortaklığı Denizcilik Lojistik İnş. Tekstil ve Dış Ticaret Ltd. Şti. tarafından Bakanlığımız aleyhine Danıştay 7. Dairesinin E.2021/1268 sayılı dosyasında açılan davada verilen 21.09.2021 tarihli karar ile, 2019/1 sayılı "Kıymet Kriterli Gözetim Uygulaması" konulu Genelge`nin 3 üncü maddesini değiştiren 31.03.2021 tarihli ve 2021/13 sayılı Genelge`nin yürütülmesinin durdurulmasına karar verildiği,

Genel Müdürlüğünüzce ilgi (b) yazımıza istinaden 15.02.2022 tarihli ve 71922495 sayılı dağıtımli yazı ile; 2021/13 sayılı Genelgenin yürütülmesinin durdurulması kararının uygulanmasını teminen 2019/1 sayılı Genelgenin değişiklikten önceki (mülga) 3 üncü maddesine göre işlem yapılamayacağı, söz konusu yargı kararının uygulanmasını etkisiz hale getirmemek kaydıyla, 2019/1 sayılı Genelgenin 3 üncü maddesi dışındaki maddelerine ilişkin bir yargı kararı bulunmaması hasebiyle, anılan Genelge`nin 1 inci ve 2 nci maddeleri kapsamlarına giren başkaca somut olaylara uygulanabileceği talimatının verildiği,

23.02.2022 tarihli ve 72160060 sayılı yazınız ile de; söz konusu yürütmenin durdurulması kararı uyarınca 2019/1 sayılı Genelgenin 3 üncü maddesine göre ceza kararı düzenlenmemesi, düzenlenmiş ve henüz tebliğ edilmiş cezaların iptal edilmesi, tebliğ edilmekle birlikte itiraz yoluna başvurulmuş ceza kararlarına ilişkin itirazların kabul edilmesi, mahkemeye intikal eden uyuşmazlıklarda yargı kararının beklenilmesi ve bu kararlar çerçevesinde işlem yapılması, kesinleşmiş bulunan ceza kararları ile ilgili tahsil işlemlerinin ise ilgili mevzuatına göre devam edeceği hususunda tüm Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüklerinin talimatlandırıldığı,

Bilahare, İstanbul Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü`nden alınan 03.03.2022 tarihli ve 72481995 sayılı yazıda özetle; 2021/13 sayılı Genelge`nin yürütülmesinin durdurulması kararından bahisle, 2020/9 sayılı İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ ile bazı eşya grupları için gözetim uygulamasının bulunduğu, uygulamanın yükümlünün kayıt belgesini temin ederek gümrük idaresine tevsih etmesi şeklinde devam ettiği, Bölge Müdürlükleri nezdinde yapılan bir itiraz dosyası örnek gösterilerek, yükümlüsünce kayıt belgesinden kaynaklı yurt dışı gidere tekabül eden gümrük vergilerinin iadesi için yargı yoluna gidilip geri verme işlemi gerçekleşmesi sonrasında, 2016/9 sayılı Genelge hükümlerine göre öncelikle Gümrük Yönetmeliği'nin 181 inci maddesi, müteakiben Gümrük Kanunu'nun 235/1-c ve akabinde 235/4-c maddesi hükümleri gereğince ceza kararı tanzim edildiği belirtilmiş olup; Danıştay tarafından verilen bahse konu yürütmenin durdurulması kararının kayıt belgesine tabi eşya için uygulanıp/uygulanmayacağına dair görüş talebinde bulunulduğu,

Mezkur Danıştay Kararına mesnet dava dilekçesinde yer verilen Muratbey Gümrük Müdürlüğü`nce tanzimli 18.03.2021 tarihli ve 21341300CK003816 sayılı Ceza Kararı`nın açıklama bölümünde; adı geçen firma adına tescilli muhtelif (6 adet) tarih/sayılı serbest dolaşıma giriş beyannameleri muhteviyatı eşyalar için düzenlenen 21341300GV000055 tarih/sayılı geri vermeye konu eşyaların kayıt belgesine tabi olduğu, 2016/9 sayılı Genelge`nin ikinci maddesi ile Gümrük Yönetmeliği`nin 181 inci maddesinin onuncu fıkrası çerçevesinde kayıt belgesinin ibraz edilmesi için firmaya ve İTKİB'e bildirimde bulunulduğu, yükümlüsünce süresi

içerisinde herhangi bir bilgi/belge ibraz edilmediği, yapılan inceleme neticesinde yeni bir kayıt belgesi sunulmadığı tespit edildiğinden 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 235/1-c fıkrası uyarınca işlem ikmal edilmesiyle mezkur kararın düzenlendiği,

Kayıt belgesine ilişkin olarak İthalat Genel Müdürlüğü'nden alınan 05.11.2019 tarihli ve 49036975 sayılı yazıda; gümrük beyannamesinin tescilinde kayıt belgesi ile uyumlu kıymet ve miktar üzerinden ilgili vergilerin ödenmesini müteakip geri verme başvurusunda bulunulması, bu başvurunun idarece reddi işlemine karşı dava açılması ve davanın idare aleyhine sonuçlanması durumunda oluşan yeni kıymete uygun olacak şekilde yeni bir kayıt belgesi sunulması gerektiği,

Kayda alma uygulamasının, 10.05.2004 tarihli ve 2004/7304 sayılı "İthalatta Gözetim Uygulanması Hakkında Karar"a dayanak gösterilen ve 25.12.2020 tarihli ve 31345 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2020/9 sayılı İthalatta Gözetim Uygulamasına İlişkin Tebliğ çerçevesinde, tekstil, konfeksiyon ve deri ürünlerinin ithalatının kayda alınmak suretiyle ileriye yönelik olarak gözetim uygulaması şeklinde yürütüldüğü, Tebliğ'in "Kayda alma" başlıklı 2 nci maddesinde;

"1) 1 inci maddede belirtilen ürünleri ithal etmek isteyen ithalatçılar, gerçekleştirecekleri ithalata ilişkin bilgileri ithalattan önce Ticaret Bakanlığı tarafından Kayıt Merkezi olarak yetkilendirilen İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine ait "ithalat.ebirlik.org" internet sitesi üzerinden kaydettirirler. İthal işleminin kayda alındığına dair elektronik ortamda bir Kayıt Belgesi düzenlenir." düzenlemesinin yer aldığı,

İhracatçı Birliklerince firmalar adına münferiden düzenlenen kayıt belgelerinde yer alan kıymet bilgisi ile ithalat beyannamesinde yer alan kıymet bilgisinin uyumlu olmasının gerektiği,

Kayda alma uygulaması çerçevesinde, 2020/9 sayılı Tebliğ konusu eşya ithalatlarında beyannamenin tescilinde kayıt belgesi ile uyumlu kıymet üzerinden ilgili vergilerin ödenmesini müteakip geri verme başvurusunda bulunulması, bu başvurunun idarece reddi işlemine karşı dava açılması ve davanın idare aleyhine sonuçlanması durumunda da 2019/1 sayılı Genelge'nin 3 üncü maddesine benzer bir yöntem takip ediliyor (ek beyanın ortadan kalktığı ve beyanın başlangıcındaki duruma dönüldüğünden hareketle oluşan yeni kıymete uygun bir biçimde yeni kayıt belgesi ibrazı istemi, ibraz edilmemesi durumunda da Gümrük Kanununun 235 inci maddesinin tabiki) olması hasebiyle, 2019/1 sayılı "Kıymet Kriterli Gözetim Uygulaması" konulu Genelge'nin 3 üncü maddesini değiştiren 31.03.2021 tarihli ve 2021/13 sayılı Genelge'nin yürütülmesinin durdurulması kararının, kayıt belgesine tabi eşyalar için de dikkate alınması gerektiği, mezkur yargı kararı gereği gümrük beyannamesinin tescilinde kayıt belgesi ile uyumlu kıymet üzerinden ilgili vergilerin ödenmesini müteakip geri verme başvurusunda bulunulması, bu başvurunun idarece reddi işlemine karşı dava açılması ve davanın idare aleyhine sonuçlanması durumunda bahse konu usuller takip ettirilerek 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 235 inci maddesi çerçevesinde işlem tesis edilemeyeceğinin düşünüldüğü belirtilerek konuya ilişkin Genel Müdürlüğümüz görüşünün bildirilmesi istenilmiştir.

Damping Belgesi, Gözetim Belgesi ve Kayda alma ve kayıt belgesi dış ticaret uygulamalarında eşyanın kıymet ve miktar tespitinde kullanılan, çoğunlukla birbirinin yerine geçen dış ticaret uygulamalarıdır.

Konuya ilişkin kayıtlarımızın incelenmesi neticesinde, Danıştay Yedinci Dairesinin 21.09.2021 tarihli ve E.2021/1268 sayılı kararı ile, 2019/1 sayılı "Kıymet Kriterli Gözetim Uygulaması" konulu Genelge'nin 3 üncü maddesini değiştiren 31.03.2021 tarihli ve 2021/13 sayılı Genelge'nin yürütülmesinin durdurulmasına; " ... Ayrıca, İdarece, kanuni sebep bulunduğu anda ceza karar alınacak ve ancak kanun ile izin verilirse ceza kesilmesinden veya cezanın tahsilinden vazgeçilebilecek olup, dava konusu Genelge ile getirilen kanuni sebep olmaksızın ceza kararının kaldırılacağı yolundaki düzenleme Anayasa ile güvence altına alınan suç ve cezaların kanuniliği ilkesine de aykırılık oluşturmaktadır.

Kaldı ki, gözetim kıymet üzerinden fazladan ödenen vergilerin yargı kararı uyarınca Yükümlülere iadesi halinde "gözetim belgesi" ibraz edilmesi zorunlu tutulurken, sözü edilen vergilerin idareye ödenmesi halinde "gözetim belgesi" aranılmayarak idari yaptırımın uygulanmayacağı veya uygulanan idari yaptırımın iptal edileceğinin öngörülmesi Anayasanın 10. Maddesinde yer alan "Eşitlik ilkesi"nin ihlaline yol açacak şekilde yükümlüler arasında eşitsizlik oluşturacaktır.

Diğer yandan, yukarıda yer verilen ithal edilen eşyanın gümrük kıymetine ilişkin düzenleme uyarınca gümrük kıymetinin belirlenmesinde, öncelikle, satış bedelinin esas alınması için gerekli koşulların mevcut olmadığı tespit edilmesi halinde sırasıyla diğer yöntemlere başvurulması gerekmektedir.

...

Gözetim uygulaması öngörülmesi aşamasında, gözetim önlemi uygulanmasına karar verilen eşyanın, belirlenen bir kıymetin altında ithal edilmek istenilmesi halinde, sadece, "gözetim belgesi" ibrazı zorunluluğu getirildiğinden, bu zorunluluğa uyulmaması hali, Gümrük Kanunu hükümlerine göre ek tahakkuk yapılmasını gerektirir bir durum değildir.

...

Dava konusu Genelge'de idari yaptırım olarak söz edilen 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 235. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendi uyarınca ithal edilen eşya nedeniyle para cezasının uygulanması için ise; 1) ithale konu eşyanın lisansa, şarta, izne, kısıntıya veya belli kuruluşların vereceği uygunluk veya yeterlilik belgesine tabi olması, 2) ithal edilen eşyanın uygunluk veya yeterlilik belgesine tabi değilmiş gibi beyan edildiğinin yahut ithalata ilişkin herhangi bir uygunluk veya yeterlilik belgesi alınmadan söz konusu belgelerin alındığı izlenimi uyandırılmak suretiyle beyanda bulunduğu saptanması,

3) eşyanın serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulması ve kuralda belirtilen hukuka aykırılıkların idarece yapılan muayene, denetleme ve kontrol sonucunda ortaya çıkarılmasına bağlı olup, ithali serbest olan eşyanın ithalat seyrinin izlenmesi ve koruma tedbirlerinin uygulanmasına gerek olmadığı belirlenmesi amacıyla getirilen ancak anılan maddede sayılanlar dışında kalan gözetim belgesinin ibraz edilmemesi veya eksik olarak ibraz edilmesi madde uyarınca ceza kesilmesini gerektiren nedenler olarak kabul edilemez.

Eşyanın gözetim kıymet belgesi sunulmaksızın ithal edildiğinden bahisle 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 235. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendi uyarınca karara bağlanan para cezasına vaki itirazın reddine dair işlemine karşı açılan davada eşyanın ithalinde ibraz edilmesi gereken gözetim belgesinin 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 235. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinde sayılan belgeler arasında yer almadığı, Gözetim Tebliğinde getirilen düzenleme ile eşyanın ithalini sınırlandırılmasının veya şartlı olarak ithaline izin verilmesinin değil, ithali serbest olan eşyanın ithalat seyrinin izlenmesi ve koruma tedbirlerinin uygulanmasına gerek olup olmadığı belirlenmesinin amaçlandığı, anılan belgenin ibraz edilmemesi nedeniyle tesis edilen işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle işlemin iptali yolunda verilen karara yönelik istinaf isteminin reddine ilişkin karar Dairemizin 25/05/2021 tarih ve E.2020/1936, K.2021/12449 sayılı kararıyla onanmış bulunmaktadır.

Bu durumda, yukarıda aktarılan hususlar göz önüne alındığında uyumsuzluk konusu Genelge ile ihdas edilen düzenlemede hukuka uygunluk bulunmadığı ve yükümlüler açısından telafisi güç veya imkansız zararlara neden olacağı dikkate alındığında teminat aranmaksızın yürütmenin durdurulması gerekmektedir.” gerekçesi ile karar verildiği görülmektedir.

Söz konusu Danıştay kararı ile yürütülmesi durdurulan Genelge metni ise, “*Beyanın tescilli aşamasında gözetim tebliğinde yer alan kıymete ulaşılmasını sağlayacak şekilde veyahut eşyanın tesliminden önce ya da sonra gerçekleştirilen kontroller sonucunda yurtdışı gider beyan edilerek buna tekabül eden ithalat vergilerinin ödenmesi sonrasında, 4458 sayılı Gümrük Kanunu uyarınca geri verme başvurusunda bulunulması, bu başvurunun idarece reddi işlemine karşı dava açılmasını müteakiben davadan yükümlüsünce feragat edilmesi halinde, herhangi bir işlem tesis edilmez.*”

Ancak davanın idare aleyhine sonuçlanması sebebiyle, yargı kararı mucibince geri verme işleminin yapılması durumunda, yükümlünün gözetim belgesi sunulmaksızın işlem yapmasına izin verilmesini temin eden ek beyanın ortadan kalktığı ve beyanın başlangıcındaki duruma dönüldüğü izahıta varestede bir husustur. Bu durumda Gümrük Yönetmeliğinin 181 nci maddesi kapsamında yapılan bildirimler sonucunda, ilgili kurum tarafından belgenin düzenlenmesinin mümkün olmadığı hususunun gümrük idaresince yükümlüye bildirildiği tarihten itibaren 30 (otuz) gün içinde, yargı kararına istinaden geri verilen vergi ve varsa fer`i alacakların, idare tarafından geri vermenin yapıldığı tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca hesaplanan gecikme zammı oranında faiz ile birlikte ödenmesi durumunda, herhangi bir işlem tesis edilmez. Aksi takdirde, Gümrük Yönetmeliğinin 181 inci maddesi ve 2016/9sayılıGenelge` de belirtilen usullere devam edilerek alınacak sonuca göre işlemler tekemmül ettirilir.

Gümrük Yönetmeliğinin 181 inci maddesi ve 2016/9 sayılı Genelge` ye göre yapılan işlemlere ilişkin idari yaptırımlara dair itirazlardan vazgeçilmesi veya dava aşamasında olanlarla ilgili olarak da davadan feragat edilmesi halinde; yargı kararına istinaden geri verilen vergi ve varsa fer`i alacakların, feragat veya itirazdan vazgeçme tarihinden itibaren 30 (otuz) gün içinde, idare tarafından geri vermenin yapıldığı tarihten itibaren 6183 sayılı Kanun hükümleri uyarınca hesaplanan gecikme zammı oranında faiz ile birlikte ödenmesi koşuluyla idari yaptırımlar iptal edilir.” şeklindedir.

Dolayısıyla Danıştay Yedinci Dairesinin 21.09.2021 tarihli ve E.2021/1268 sayılı yürütmenin durdurulması kararının gerekçesi göz önünde bulundurulduğunda, kayıt belgesine tabi eşyaların da bu kapsamda değerlendirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Yukarıda belirtilen maddi ve hukuki tespitler çerçevesinde yapılan değerlendirme sonucunda; 31.03.2021 tarihli ve 2021/13 sayılı Genelgenin yürütülmesinin durdurulması kararının, kayıt belgesine tabi eşyalar için de dikkate alınması ve gümrük beyannamesinin tescilinde kayıt belgesi ile uyumlu kıymet üzerinden vergilerin ödenmesini müteakip yapılan geri verme başvurusunun reddi işlemine karşı açılan davanın idaremiz aleyhine sonuçlanması durumunda 4458 sayılı Kanunun 235 inci maddesi çerçevesinde işlem tesis edilemeyeceği yönündeki Genel Müdürlüğünüz görüşüne Genel Müdürlüğümüzce de iştirak edilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Av. Suavi ÖNAL

Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü